

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discvrsvs XXIII. Totâ regis aulâ vulgatur fratres Iosephi advenisse: Illi revertuntur in patriam, nuntiantque patri suo Iosephum vivere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

pheta, sicut flumen fuisset pax tua. Quæ comparatio fluminis cum pace? dicam: Percutiat aqua baculo, injiciantur saxa, dividetur quidem aqua, & velut vulnerata circulos complures loco cicatricis ostendet, mox tamen iterum coibit sine ullo profuso vulneris signo: *Vitam ergo, inquit, Propheta, attendisses mandata Dei!* ubi enim est observatio legis divinæ, ibi vindicari non solent injuriæ, sed qui offensus est velut aqua baculo vel saxo turbata, omnes plagarum notas obliterat, in concordiam redit, injurias obliviscitur, atque ita fit pax ejus sicut flumen, quod ictibus nec vulnerari potest, nec manere divisum.

DISCURSUS XXIII.

Totâ regis aulâ vulgatur fratres Iosephi advenisse: Illi revertuntur in patriam, nuntiantque patri suo Iosephum videre.

Interea dum Ioseph solus ageret cum fratribus suis in cubiculo, sicuti nihil tam occultum est quod curiositas hominum non perscrutetur, & producat in publicum, sic *audium est, inquit Scriptura, & celebri sermone vulgatum in aula regis: Venerunt fratres Ioseph, & gavisus est Pharao, & omnis familia ejus.*

Nescio quem magis hic mirer, an Iosephum, an Pharaonem, ejusque aulicos. Fratres Iosephi Pastores ovium erant, vilioris conditionis, forte lineis vestimentis induti, certe habitu simpliciore, in externa specie contemptibiles: Numquid non puduit Iosephum in tanta dignitate jam constitutum ut esset primus à rege, talium fratrum? an Pharao vel aulici ejus Iosephum, propterea minoris fecere, aut contempserunt? neutrum. Non primum, quia ipse met Ioseph duxit illos per aulam, in omnium conspectu ad regem: Non secundum, quia non tantum gavisus est rex, seu gratulatus Iosepho, sed etiam imperavit ut fratribus suis in patriam revertentibus de omnibus necessariis abundantissimè prospiceret, promitteretque reversis se daturum omnia bona *Aegypti*.

O quam dissimiles sunt hujus temporis mores, illius sæculi moribus. Nam si quis jam promovetur, neminem novit; si quis ^{insolentia} ^{in felicitate} è viliori conditione emergit nec patrem novit, nec fratres nec ^{le,} pauperes

pauperes amicos, quia pudet illum conditionis suæ. Hanc intolerabilem superbiam merito olim castigavit *Alexander Dux Parmensis* cum hic esset in *Belgio*: Promoverat hic, propter acre ingenium, filium alicujus pauperis rustici, ad magnum aulae officium; venit *Bruxellas* filio gratulaturus pater paupere admodum veste indutus, poene instar mendici; rogavitque filio loqui; ubi hoc à janitoribus filius intellexit, qui hactenus incognitus erat, scilicet aliquem pauperulum adesse, qui se patrem ejus diceret: *Nebulo est*, inquit, *mentitur, ille non est pater meus*: Res defertur ad Ducem ille ex-candescens, hominem tam arrogantem non tantum amovit officio, sed etiam aula exegit. Optimè factum, naturam enim humanam exiit quisquis patrem quantumvis pauperem, non agnoscit. Nec enim natura nos docuit, nec Dei præcepta, ideo honorandos à filiis, amandosque parentes quia nobiles sunt, aut divites, aut indignitate constituti, sed merè quia parentes sunt, hoc est qui nobis vitam corporalem dedere, ac pro modulo suo nos educarunt: Quid ergo ad rem facit quod pater pauper an dives, nobilis an ignobilis sit, modo sit pater? nobilitas, divitiæ, dignitates, extra hominem sunt, nec spectant ad ejus substantiam, quia si illis privetur nihil de substantia vel essentia sua amittit, manet enim homo ut prius, sed ad essentiam paterni nominis spectat liberis vitam dedisse, hoc sufficit ut juxta leges naturæ & Dei, filii honorem ac amorem debeant parentibus cujuscumque tandem conditionis sint: Hoc est quod toties inculcat Scriptura: Sic ait *Salomon Prov. cap. 23*: *Audi patrem tuum qui genuit te, & ne contempnas matrem tuam*. Rursum: *Gaudeat pater tuus & mater tua quæ genuit te*. Rursum *Ecclesiast. cap. 3*: *Qui timet dominum honorat parentes, & quasi dominus serviet his qui se genuerunt*. Denique *Eccles. cap. 7*. *Honora patrem tuum, & gemitus matris tuæ ne obliviscaris, memento quod per illos natus es*. Ubinam hic Scriptura discrimen statuit inter parentes viles & nobiles, divites & pauperes? an ergo filio liceat, quia major effectus est, pauperes parentes vel non agnoscere, vel contemnere? monstrata sunt illa naturæ, & merito forent omni honore privandi, quandoquidem illo abutantur in injuriam parentum, naturæ, ac Dei.

Nec minus detestandi sunt qui jam ad summa promotos contemnunt quod vilioris conditionis sint, quasi vero magna conditio vel nobilitas hominem faciat, & non virtus, ingenium, prudentia, aliaque

aliquæ præclaræ dotes naturæ. Illas æstimavit Pharaon, ejusque aulici in Iosepho, & tantum abest ut Pharaon eum contempserit cum videret fratres ejus esse pastores, ut è contrario majorem ei potestatem concesserit, majoremque benevolentiam demonstrarit, sic enim, ut ait Scriptura, ad Iosephum locutus est.

Dic fratribus tuis: Onerantes jumenta, ite in terram Chanaan, & tollite inde patrem vestrum, & venite ad me, & ego dabo vobis omnia bona Ægypti, ut comedatis medullam terræ. Præcipe etiam ut tollant plaustra de terra Ægypti, ad subvectionem parvulorum suorum, ac conjugum, & dicit: Tollite patrem vestrum, & properate quantocyns venientes, nec dimittatis quidquam de suppellectili vestra, quia omnes opes Ægypti vestra erunt. Ioseph ergo, inquit Scriptura, dedit fratribus suis plaustra, & cibaria in itinere: Singulis quoque profertur binas stolas: Benjamin vero dedit trecentos argenteos cum quinque stolis optimis, tantumdem pecunie & vestium mittens patri suo, addens & asinos decem, qui subveherent ex omnibus divitiis Ægypti, & triticum in itinere, ac panes.

Tunc dixit ad illos: Festinate, & ascendite ad patrem meum, & dicitis ei: Hac mandat filius tuus Ioseph: Deus fecit me dominum universæ terræ Ægypti, descende ad me, ne moreris, & habitabis in terra Gessen, et si que juxta me, tu & filii tui, & filii filiorum tuorum, oves tue, & armenta tua, & universa qua possides: Ibi te pascam (adhuc enim quinque anni residui sunt famis) ne & tu pereas & domus tua.

En oculi vestri, & oculi fratris mei Benjamin vident quod os meum loquatur ad vos: Nuntiate patri meo universam gloriam meam, & cuncta qua vidi stis in Ægypto, festinate, & adducite eum ad me.

Sic dimisit fratres suos, & proficiscentibus ait: Ne irascamini in via. Illi venientes ad patrem, vix pedem intulerant in domum, cum omnes exclamare cæperunt: Pater, Ioseph filius tuus vivit, & ipse dominatur tui terræ Ægypti. Quo audito Iacob, quasi de gravi somno evigilans, tamen non credebat eis.

Dicitur Iacob, cum hæc audiret quasi evigilasse è gravi somno: Sicuti enim qui subito è gravi somno evigilat, non statim redit plane ad se, sed manet aliquantulum semisopitus, sic Iacob, ubi audiebat filios suos clamantes: Ioseph filius tuus vivit, evigilavit subito quasi è somno, & totus turbatus, ac quasi semisopitus, putabat illos sibi aliquid imponere, vel jocari, ideo non poterat credere quæ dicebantur.

Quod hic contigit Iacob, peccatoribus multis qui toti peccatis jacent immerfi, passim contingit.

Unum

Peccatores
obstinati.

Unum ex multis exemplum hoc nos docebit. Narrat Scriptura *Genes. cap. 19*, quod angeli venerint *Sodomam*, ubi habitabat *Loth* nepos *Abrahami*, cui dixerunt: *Habes hic quempiam tuorum? generum, aut filios, aut filias, omnes qui tui sunt, educ de urbe hac, delebitur enim locus iste, eo quod increverit clamor eorum coram Domino, qui misit nos ut perdamus illos: tu quoque tolle uxorem tuam, & duas filias quas habes, ne tu pariter pereas in scelere civitatis.*

Nec mora, egreditur, *Loth* è domo, & festinat quantum potest ad generos suos, qui erant accepturi filias ejus, & dixit: *Festinate, surgite, egredimini de loco isto, quia delebit dominus civitatem hanc. Et visus est, inquit Scriptura, eis quasi ludens loqui, putabant illum fabulas narrare vel somnia.*

Sed quid quæso dicebat generis suis *Loth*, quod illis invisus esset, eumque ridere aut somnia narrare putarent? numquid volebat illos jejunare, aut induere cilicium, aut se conspergere cinere ut pro peccatis poenitentiam agerent? forte, si hæc suasisset, non fuisset irrisus: Hæc enim multis peccatoribus non tam sunt exosa, quam relinquere consuetudinem vel occasionem peccandi: Quid igitur suasit: *Surgite, egredimini de loco isto.* Ergo non est mirum quod putarent illum jocari: Duo enim proponebat quæ peccatores obdurati in peccatis maximè horrent; volebat ut surgerent, & ut egredierentur de loco scelerum, hoc nimis durum est jacentibus in cœno libidinum. Manda concubinario quæ tibi lubent, jejuna-bit, dabit eleemosynas, modo non agas de concubina dimittenda, & de relinquenda proxima occasione. Si incipias dicere egredere de loco isto, hoc non, tunc somnia illi narrabis.

Mira fecit *Ionas* in *Ninive*: Statim enim ad ipsius concionem brevissimam, rex positâ purpurâ cubat in cinere, jumenta, puerique, ac viri jejulant, induunt sacco: Puto ego quod forsitan *Ionas* non fuisset auditus, si per plateas clamasset: *Surgite, quotquot estis, & egredimini de hac urbe, & locum scelerum vestrorum deserite, nescio an tam prompti fuisset ut hoc facerent, sicuti fuerant ut jejunarent, modo manerent in urbe tam sceleratâ: Sic multos invenies qui folia poenitentiae carpunt, fructus negligunt, & quod solum necessarium est, hoc est exosum & arduum. Non dubito quin aliqui *Sodomita*, cum viderent magnam civium partem ab angelis cæcitate percussam, ingemuisse, perièrè tamen quia in loco scelerum permanere. *Loth* poenas evasit quia sedem impietatis*

tatis reliquit. Ergo solus virorum Loth *Sodomis* exiit, incendiūque effugit? num servos domi non habebat homo tam diu? habebat: Sed servi sequuntur dominos quando *Sodomam* adveniunt, non vero dum deserunt. Ab omnibus omnino famulis deseritur Loth, quando *Sodomitas* objurgat & carpit ob scelera, & quando *Sodomam* fugit.

Hoc est quod ait *Salomon*: Peccator cum in profundum peccatorum venerit, contemnit: Denuntiat Loth generis suis adhuc illo die igne ac sulphure de cælo demisso totam *Sodomam* in cineres redigendam, frustra monebat, frustra minabatur, quia putabant illum fabulas narrare; adeo difficile peccatores obduratos à longa consuetudine peccandi & occasione abstrahere! non possumus illis munitari supplicia nisi delirare credamur. Sic interdum contingit ut similes homines etiam proximi morti quasi pro somniis, aut ludicris haberent quæ illis vel de vita æterna, vel de suppliciis æternis, vel de aliis piis rebus dicebantur.

Sic impius ille *Georgius Buchananus* in *Anglia*, ut narrant *Garassus* & *Bidermannus*, paulo antequam expiraret, rogabatur ab uno ex circumstantibus ut orationem saltem *Dominicam* recitaret, sed respondit: Nescio quas mihi preces obrudis, quas spatio quadraginta annorum numquam recitavi: atque ita mox obiit.

Utinam & vivis & fanis hoc non contingeret ut quando cum illis agitur de pœnis inferni, ac suppliciis imminentibus, fabulas esse putent, & ludens videatur loqui quisquis talia illis proponit!

Timeo ne plures hodieque reperiantur similes illis quibus olim concionabatur *Paulus Apostolus*. Concionabatur coram *Felice Præfide* obdurato in adulterio, & concionabatur de futuro iudicio: Tremuit *Felix*, inquit Scriptura; si tremuit, inquires, ergo conversus est, nihil minus, iussit *Paulum* abire, quia videbatur ei ludens loqui.

Concionabatur *Paulus* coram rege *Agrippa*, ejusque Concubina *Bernice*, ac Romano Præfide *Festo*, multa dicebat quæ illorum animos poterant commovere, nihil effectum; *Agrippa* dicebat: *In medico suades me Christianum fieri: Festus* dicebat: *Insanis Paulus, multa te littera ad insaniam convertunt.* Vides? dum illos *Paulus* in conscientia premit, insanire illis videtur, & ludens loqui.

V

Quid

Quid dicam de Concione *Pauli* quam habebat in magno illo Politicorum concilio coram Senatoribus *Atheniensibus*? non tantum fortiter, sed etiam valde doctè dicebat: Quis fructus? nullus: *Iridebant*, inquit Scriptura, quia videbatur illis ludens loqui.

Imo cum ipse met *Christus* qui erat sapientia aeterna, *Ioan. cap. 10.*, ad ejusmodi homines obduratos præstantissimam concionem habuisset, hoc unum retulit fructus, ut dicerent ad invicem: *Insanit*, quid vultis eum audire? quia videbatur illis ludens loqui.

Horreo quando audio *Christum* dicentem Scribis & Phariseis, *Ioan. cap. 8: vos ex Deo non estis quia verba Dei non auditis*, si ex Deo non sunt, qui verba Dei nolunt audire, ergo sunt ex diabolo, consequenter nec ex ovibus *Christi*, dicit enim ipse, quæ non sunt oves meæ vocem meam non audiunt. Quapropter nullum certius signum dari potest reprobationis à Deo, quam ita obduratum esse aliquem in peccatis ut vocem *Christi*, & verba Dei nolit audire, reputans pro fabulis, vel somniis, vel ludicris quæ illi dicuntur, præsertim de fugienda occasione vel consuetudine.

Jacob ergo cum n ollet credere ea quæ narrabant filii sui de *Joseph*, ubi vidit plaustra, inquit Scriptura, & universa quæ miserat *Joseph*, reversit spiritus ejus, & ait: Sufficit mihi, si adhuc *Joseph* filius meus vivit, & videbo illum antequam moriar.

DISCVRSUS XXIV.

Jacob cum suis filiis eorumque familiis proficiscitur in Egyptum.

Iter quod *Jacob* aggressus est in *Egyptum*, sic describit Scriptura: *Profectus Israel cum omnibus quæ habebat, venit ad puteum juramenti, & mactavit ibi victimas Deo patris sui Isaac.*

Inquirendum est primum quis ille locus fuerit quem *Myses*, hic appellat puteum juramenti: Res altius repetenda.

Tempore *Abrahami* Patriarchæ, ut dicitur *Gen. cap. 21.*, erat Rex *Palestinae Abimelech*, hic videns quod Deus *Abrahamo*, in omnibus quæ